

A. Cofta-Broniewska

Krusza Zamkowa, gm. Inowrocław,
woj. bydgoskie. Stanowisko 3

Informator Archeologiczny : badania 11, 122-123

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ca są częściowo zniszczoną partią cmentarzyska przez budowę bunkra. Odkryto w stosunkowo dużym skupieniu 15 grobów, z których 13 było ciałopalnych, bezpopielnicowych. Jamy koliste, lub owalne w rzucie o średnim 0,6-1 m, o miąższości do 0,5 m odznaczały się ubóstwem inwentarsa. Wypełnisko jam stanowiła ciemnobrunatna sieńka z różnym stopniem nasycenia spalenizną i węglami drzewnymi wśród których salegały przepalone silnie na ogół i rodrobnione szczątki kostne. Podobnie jak w latach poprzednich stwierdzono, że w północnej partii cmentarzyska grupują się pojedyncze groby szkieletowe kultury wielbarsko-cecealskiej. Nowo odkryte dwa pochówki szkieletowe, w tym jeden ile zachowany, salegały w głębokich prostokątnych jamach. Jama grobu 307 miała wymiary 1,65 m na 0,7 m i osią dłuższą leżała na osi północny wschód - południowy zachód. Szkielet salegał na głębokości 0,9 m od powierzchni w pozycji wyprostowanej na wznak, głową na północny wschód. Wyposażenie stanowiły dwie szapki brązowe, szpila brązowa, klauza do pasa oraz przęślik.

Materiał znajduje się w zbiorach Muzeum Okręgowego w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.

KRUSZA ZAMKOWA, gm.Inowrocław
woj.bydgoskie
Stanowisko 2a

patra
neolit

KRUSZA ZAMKOWA, gm.Inowrocław
woj.bydgoskie
Stanowisko 3

Uniwersytet im.A.Mickiewicza
w Poznaniu Katedra Archeologii
Ekspedycja Kujawska

Badania prowadził zespół pod kierownictwem doc. dr hab.A.Cofte-Broniewskiej. Finansował Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy. Czwarty sezon badań. Osada. Chronologia: kultura lendzielska, kultura pucharów lejkowatych, kultura amfor kulistych, kultura żużycka, kultura przeworska.

Zakończono 9 wykopów o powierzchni 50 m² każdy, czyli łącznie przekopano 450 m². Wykopy slobalizowano na zachód od strefy dawnych badań, jednakże znajdowały się one jeszcze w granicach centrum osady. Na badany obszarze stwierdzono występowanie licznych pozostałości osadnictwa ludności kultury przeworskiej a w mniejszym stopniu kultury żużyckiej i kultury lendzielskiej. W trakcie prac odkryto kilkadziesiąt różnego rodzaju obiektów /nie licząc dożków poszupowych/ w tym 6 budowli mieszkalnych, dziesiątki obiektów gospodarczych /piece, paleniska, wędzarnie, piwniski i jamy o nieokreślonej bliżej funkcji/, 20 pochówków zwierzęcych, 1 ludzki oraz intencjonalne układy kamieni. Na szczególną uwagę zasługuje jednak 1 obiekt róż-

niący się od wszystkich dotychczasowych kilkuset zarówno swoimi rozmiarami, głębokością, zawartością i nietypową stratygrafią. Obiekt ten odsłonięty został tylko częściowo, jednakże na podstawie uchwyconych 2 krańców /południowego i północnego/ oraz dokonanych wierceń, można orientacyjnie ustalić, iż rozmiary jego wynoszą ok. 13 x 18 m / ok. 200 m² powierzchni/. W jego wnętrzu, wyeksplorowanym dotychczas w 25%, znaleziono na różnych głębokościach 13 pochówków zwierzęcych. Pozostałe, jak i szkielet człowieka, występowały w najbliższym sąsiedztwie. Charakterystyczne ukształtowanie, głęboko wciętych w całec, ścian i dna, jego rozmiary i nietypowe wypełnienie wnętrza łącznie z kontekstem współwystępujących znalezisk ruchomych i nieruchomych przemawiają za specyficzną - sakralną funkcją obiektu. Sądząc z obserwacji stratygraficznych byłaby to najstarsza świątynia wśród sanktuariów kruszańskich.

Z dalszych tegorocznych odkryć na uwagę zasługuje też odsłonięcie pracowni rogowniczej, sygnalizowanej wielką koncentracją /ok. 400 sztuk/ kawałków rogu od surowca poprzez wszystkie stadia obróbki do wykonanych przedmiotów.

Przewiduje się kontynuację badań.

Materiały są przechowywane w Katedrze Archeologii UAM w Poznaniu.

LESNO, gm.Brusy
woj.bydgoskie
Stanowisko 1,2a, 3

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadził mgr Krzysztof Walenta. Finansował WKZ w Bydgoszczy oraz Katedra Archeologii UŁ. Trzeci sezon badań. Omentarzynsko i osada kultury wielbarskiej z okresu wpływów rzymskich oraz omentarzynsko i osada kultury żułtyckiej IV-V okres epoki brązu.

Badania prowadzono na trzech stanowiskach. Na stanowisku 1 gdzie wcześniej odkryto fragment wieńca kamiennego analogicznego do wieńca odkrytego w roku 1975, badaniami objęto powierzchnię 5 arów. Odsłonięto wieńiec ułożony z niewielkich polnych kamieni o średnicy 20 cm a w centrum ślady bruku pokrywającego pierwotnie część środkową omawianego wieńca. W trakcie eksploatacji odsłonięto rarys 2 jam grobowych o wymiarach 2,5 x 4,5 m. W centrum wieńca, pomiędzy jamami grobowymi zauważono wkop przecinający południowy skraj jamy grobu nr 1 oraz skraj północny jamy grobu nr 2. Na głębokości 1,70 m od powierzchni odsłonięto kamienne komory grobowe ułożone z dużych polnych kamieni. W grobie nr 1 odkryto fragmenty naczyń w układzie świadczącym o ich przemieszczeniu oraz dwa miniaturowe paciorki barwy pomarańczowej. W grobie nr 2, na poziomie zalegania zwłok, znajdowała się wyraźnie odcinająca się warstwa szaroniebieskiej gliny, w której odkryto silnie skorodowaną srebrną zapinkę, brązową sprzączkę do pasa oraz dwa paciorki szklane.